

1. Uluslararası Ebelikte Eğitim Araştırma Geliştirme (EBEARGE) Kongresi

"Ebelikte Eğitim"

Ege Üniversitesi Prof. Dr. Yusuf Vardar
Kültür Merkezi (MÖTBE)

07-09 Kasım 2018 - İZMİR/TÜRKİYE

I.Uluslararası Ebelikte Eğitim Araştırma Geliştirme (EBEARGE) Kongresi “EBELİK EĞİTİMİ”

KONGRE PANEL RAPORLARI

Copyright 2023- Ebelikte Eğitim Araştırma Geliştirme (EBEARGE) Derneği

Bu kitabın basım, yayın hakları Ebelikte Eğitim Araştırma Geliştirme (EBEARGE) Derneği'ne aittir.

ISBN: 978-625-94000-1-3

**I. Uluslararası Ebelikte Eğitim Araştırma Geliştirme (EBEARGE) Kongresi
“EBELİK EĞİTİMİ” KONGRE PANEL RAPORLARI**

Editörler

Hafize ÖZTÜRK CAN

Aytül HADIMLI

Zehra BAYKAL AKMEŞE

Raporları Hazırlayanlar*

Emine Serap SARICAN

Esmâ YÜKSEL

Habibe BAY

İlkay ÜNAL

Mihriban GÜNEŞ

Serap ÇETİNTAŞ ÖNER

Sevil GÜNER

Sibel AKTÜRK

Yeşim YEŞİL

Yonca Çiçek OKUYAN

Yayın hakkı: ©Ebelikte Eğitim Araştırma Geliştirme (EBEARGE) Derneği

<https://ebearge.com.tr/>, ebearge@gmail.com

*Alfabetik sıraya göre yazılmıştır.

1. Uluslararası Ebelikte Eğitim Araştırma Geliştirme (EBEARGE) Kongresi

"Ebelikte Eğitim"

Ege Üniversitesi Prof. Dr. Yusuf Vardar
Kültür Merkezi (MÖTBE)

07-09 Kasım 2018 - İZMİR/TÜRKİYE

I. Uluslararası Ebelikte Eğitim Araştırma Geliştirme (EBEARGE) Kongresi "EBELİK EĞİTİMİ"

KONGRE PANEL RAPORLARI

Editörler

Hafize ÖZTÜRK CAN

Aytül HADIMLI

Zehra BAYKAL AKMEŞE

Raporları Hazırlayanlar

Emine Serap SARICAN

Esmâ YÜKSEL

Habibe BAY

İlkay ÜNAL

Mihriban GÜNEŞ

Serap ÇETİNTAŞ ÖNER

Sevil GÜNER

Sibel AKTÜRK

Yeşim YEŞİL

Yonca Çiçek OKUYAN

ÖNSÖZ

Ebelikte Eğitim Araştırma Geliştirme (EBEARGE) Derneği, 2014 yılında; ebellek eğitiminin niteliğini geliştirmek, ebellek mesleği ile ilgili araştırmalar yapmak ve araştırmaları destekleyerek mesleğin bilimsel olarak gelişmesini sağlamak amacı ile kurulmuştur. EBEARGE Derneği, ebellek alanında yurt içinde ve yurt dışında faaliyet göstermektedir. Derneğin faaliyet alanları; ebellekle ilgili araştırmalar yapmak, kurs, seminer, konferans ve panel gibi eğitim ve akademik çalışmaları düzenlemek, amaçlarının gerçekleştirilmesi için gerekli olan her türlü bilgi, belge, döküman ve yayınları temin etmek, dokümantasyon merkezi oluşturmak, çalışmalarını duyurmak için amaçları doğrultusunda gazete, dergi, kitap ve bülten gibi yayınlar çıkarmaktır. Tüzüğünde de belirtildiği üzere derneğin faaliyetlerinden biri de kongre düzenlemektir.

Bu amaçla ana teması "**EBELİKTE EĞİTİM**" olan I. Uluslararası Ebelikte Eğitim Araştırma Geliştirme (EBEARGE) Kongresi 7-9 Kasım 2018 tarihleri arasında, EBEARGE ve Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü ile Ege Üniversitesi Prof. Dr.Yusuf VARDAR MÖTBE Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilmiştir. Kongrede sağlık bilimleri alanında akademisyen, klinisyen ve öğrenci olmak üzere yaklaşık 320 katılımcı yer almıştır. Üç gün süren kongrede yurtiçi ve yurtdışından alanında uzman 26 konuşmacının yer aldığı üç konferans ve sekiz panel gerçekleştirilmiştir. Kongrede beş sözel bildiri oturumu gerçekleştirilmiş ve 104 sözel, 26 poster bildiri, 10 yenilikçi buluş sunulmuştur.

Kongrede çok değerli bilim insanları tarafından sunulan panel konuşmaları raporlandırılarak üyelerimize daha fazla oranda ulaşması amacı ile bu rapor hazırlanmıştır. Raporun hazırlanması için, her bir panel oturumu için bir öğretim elemanı görev almış, konuşmalar ve panel sonrası soru/yanıt bölümleri özetlenmiştir. Kongre sonrası günümüzde bu raporun hazırlanması ile hem kanıt ve kayıt oluşturulması, hem de daha fazla kişiye ulaşılması hedeflenmiştir.

Kongrede yer alan değerli konuşmacılarımıza, katılımcılarımıza, bilimsel kurul üyelerimize ve EBEARGE üyelerimize çok teşekkür ediyoruz.

KONGRE KONFERANS VE PANEL KONUŞMACILARI VE KONULARI

Konu	Panelist
1.ULUSLARARASI EBELER KONGFEDERASYONU (ICM) EBELİK EĞİTİM STANDARTLAR	<u>Prof. Ute LANGE</u> Member of the ICM Education Standing Committee Study Programme Midwifery Department of Applied Health Sciences University of Applied Sciences- GERMANY
2.DÜNYADA EBELİK EĞİTİM MODELLERİ	
Avrupa Birliği Ülkelerinde Ebelik Eğitimi ve Modelleri	<u>Mervi JOKINEN</u> Presedent of The European Midwives Association (EMA) Royal College of Midwives UK
Deneyim Paylaşımı – İngiltere’de Ebelik Eğitimi	<u>Msc Student- Damla KAYA</u> Advanced Midwifery Practice - Anglia Ruskin University, UK
Sosyokonstrüktif Yaklaşım	<u>PhD, MEdSc, CM, Atf GHERİSSİ</u> Maître Assistante Universitaire en Sciences de l'Education appliquées à la Santé Ecole Supérieure des Sciences et Techniques de la Santé Université El Manar, TUNUS.
3. PROFESYONELLEŞMEDE EĞİTİM	<u>Professor Christine MCCOURT</u> Professor of Maternal & Child Health City, University of London U.K.
4. EBELİK EĞİTİMLERİNİN GELECEĞİ	
İran'da Ebelik Eğitimi Projeleri	<u>MD, PhD. Zohreh KESHAVARZ</u> Department of Reproductive Health, School of Nursing and Midwifery Shahid Beheshti University of Medical Sciences, TEHRAN, IRAN
Türkiye’de Ebelik Eğitim Modeli	<u>Prof. Dr. Neriman SOĞUKPINAR</u> Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü
5.EBELİK EĞİTİMİNDE ÖNE ÇIKAN ÖĞRENME KURAMLARI	<u>Prof. Dr. Ruhi Selçuk TABAK</u> Lefke Avrupa Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
6.EĞİTİM PROGRAMLARI BİLEŞENLERİ	
Üniversite Eğitiminin Felsefesi	<u>Prof. Dr. Hatice ŞAHİN</u> Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi A.D. İzmir
Beceri Gerektiren Mesleklerde Eğitim Felsefesi	<u>Öğr. Gör. Dr. Nilüfer DEMİRAL YILMAZ</u> Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi A.D. İzmir
Ebelik Eğitiminde Kanıta Dayalı Eğitim Becerilerinin Kullanımı	<u>Doç. Dr. Gözde Gökçe İŞBİR</u> Mersin Üniversitesi İçel Sağlık Yüksekokulu Ebelik Bölümü Dr. Öğr. Üyesi Havva ARSLAN YÜRÜMEZOĞLU Dokuz Eylül Üniversitesi
7.EBELİKTE AKREDİTASYON/YETERLİLİK	
Program Yeterliliklerinin Kalite Güvencesi	<u>Prof. Dr. Sibel AKSU YILDIRIM</u> Yükseköğretim Kalite Kurulu Üyesi

	Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Bölümü, Ankara
Sağlık Bilimlerinde Akreditasyon Süreci	<u>Prof. Dr. Özlem ÜLGER</u> Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Bilimleri Eğitim Programları Akreditasyon Kurulu (SAK), Ankara
Ebelik Ulusal Çekirdek Eğitim Kapsamında Yeterlik	<u>Prof. Dr. Gülümser DOLGUN</u> İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü İstanbul
8.EBELİK EĞİTİMİNDE MENTÖRLÜK	
Mentörlüğün Kuramsal Çerçevesi ve İyi Uygulama Örnekleri	<u>Prof. Dr. Ayişe KARADAĞ</u> Koç Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi
Ebe Eğitiminde Mentörlüğün Kullanılması	<u>Doç. Dr. Gülçin BOZKURT</u> İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü, İstanbul
Ebelikte Mentorluk Örneği	<u>Dr. Öğr. Üyesi Şebnem KURUL</u> Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü
9. EBELİK EĞİTİMİNDE TEKNOLOJİ KULLANIMI	
Eğitimde Teknoloji Kullanımı/Dijital Ortamı ve Materyalleri	<u>Dr. Öğr. Üyesi Alev ATEŞ ÇOBANOĞLU</u> Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İzmir
Eğitimde Teknoloji ve Entegrasyonu	<u>Dr. Öğr. Üyesi Fırat SARSAR</u> Ege Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama Merkezi (EUZEM), İzmir
Uzaktan Sağlık Eğitimi Sistemi (USES)	<u>Daire Başkanı Gülsen BUDAK TOPAKTAŞ</u> TC. Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü Eğitim Sertifikasyon ve Tescil Hizmetleri Dairesi Başkanlığı, Ankara
10. BECERİ GELİŞTİRMEDE SİMULASYON KULLANIMI	
Ebelik Beceri Eğitiminde İleri Teknoloji İçeren Doğum Simülasyonunun Kullanımı	<u>Dr. Öğr. Üyesi Selda İLDAN ÇALIM</u> Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fak. Ebelik Bölümü Manisa
Ebelik Eğitimlerinde Simülasyon Tasarımı ve Uygulama Basamakları	<u>Dr. Öğr. Üyesi Esra UĞUR</u> Acıbadem Üniversitesi SBF-Hemşirelik Bölümü İstanbul
Ebelik Eğitiminde Simülasyona Dayalı Senaryo Yazma Süreci	<u>Doç. Dr. Vesile ÜNVER</u> Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi İstanbul
11.EBELİK VE İNOVASYON	
İnovasyonun Yeri, Önemi ve İnovasyon	<u>Doç. Dr. Emine UTKUN AKTENER</u> Pamukkale Üniversitesi Buldan MYO, Denizli
İnovasyon ve Yeni İş Modelleri	<u>Uzman Semih ERDEN</u> Ege Üniversitesi Bilim- Teknoloji Uygulama Araştırma Merkezi EBİLTEM
Ebelik Uygulamaları ve İnovasyon Örnekleri	<u>Dr. Yeliz DOĞAN MERİH</u> İstanbul Zeynep Kamil Kadın ve Çocuk Hastalıkları Eğitim ve

GİRİŞ

Ana teması "Ebelikte Eğitimi" olan I. Uluslararası Ebelikte Eğitim Araştırma Geliştirme (EBEARGE) Kongresi 7-9 Kasım 2018 tarihleri arasında,; Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi ve EBEARGE işbirliği ile Ege Üniversitesi Prof. Dr.Yusuf VARDAR MÖTBE Kültür Merkezi'nde, sağlık bilimleri alanında akademisyen, klinisyen ve öğrenci olmak üzere yaklaşık 320 katılımcı ile başarıyla tamamlanmıştır. Üç gün süren kongrede yurtiçi ve yurtdışından alanında uzman 26 konuşmacının yer aldığı üç konferans ve sekiz panel gerçekleştirilmiştir. Kongrede beş sözel bildiri oturumu gerçekleştirilmiş, 104 sözel, 26 poster bildiri, 10 yenilikçi buluş sunulmuştur.

Kongrede; İngiltere başta olmak üzere Avrupa, Tunus ve İran'da ebellek eğitim ve uygulamaları, ebellek eğitiminde öne çıkan eğitim kuramları, ebellek eğitiminde akreditasyon sürecinde atılması gereken adımlar, beceri eğitimi, mentörlük, teknolojinin eğitime entegrasyonu ile ebellek ve inovasyon gibi konu başlıkları ele alınmıştır. . Ebellek eğitimini ve uygulamalarını uluslararası ebellek eğitim kriterleri temelinde Türkiye'nin kültürel özelliklerine uygun şekilde, 21. yüzyılın ihtiyaçlarına göre yeniden yapılandırmak ve geliştirmek için bilimsel bilgi paylaşımlarında bulunulmuş, aşağıda belirtilen maddelerin uygulamaya geçirilmesi kararlaştırılmıştır.

- Uluslararası Ebellek Konfederasyonu (ICM) ebellek eğitim kriterleri yanı sıra Ebellek Ulusal Çekirdek Eğitim Programı (EUÇEP) doğrultusunda ebellek eğitim programlarının güncellenmesi ve akreditasyon süreçlerinin başlaması,
- 21. yüzyıl becerileri paralelinde değişen öğrenme kuramları doğrultusunda ebellek eğitiminin entegre edilmesi ve sürdürülmesi,
- Eğitim süreçlerine teknolojinin daha fazla kullanılması,
- Akademisyenlerin ve uygulayıcıların işbirliği ile mentörlük kavramının geliştirilmesi ve ebellek eğitiminin bir parçası olmasının sağlanması,
- Kendi sorununa kendi çözümünü bulabilme yetkinliğinin ve mükemmelle ulaşma isteğinin en önemli göstergesi olan inovatif girişimlerin gerek eğitim gerekse sanayi kurumları tarafından desteklenmesi gerekmektedir.

1.ULUSLARARASI EBELER KONFEDERASYONU (ICM) EBELİK EĞİTİM STANDARTLARI

Uluslararası Ebeler Konfederasyonu (International Council of Midwifery-ICM) dünya genelinde ebelik meslek örgütlerini güçlendirmek için çalışmakta ve desteklemektedir. ICM 113 ülkeyi ve 132 ebelik derneğini bünyesinde barındırmakta, aynı zamanda dünya çapında 500 binden fazla ebeyi temsil etmektedir. ICM temsiliyet bağlamında Afrika, Amerika, Güney Doğu Asya, Batı Pasifik, Doğu Akdeniz ve Avrupa olmak üzere altı bölgeye ayrılmakta, Güney Avrupa Bölgesi içinde yer alan Türkiye'nin temsilcisinin Güney Avrupa Bölgesi sorumlusu Rita Borg yapmakta olduğu belirtilmiştir.

ICM, 2017- 2020 Stratejik Yönergelerini kalite, eşitlik ve liderlik üzerine şekillendirdiğini ve doğurganlık çağındaki kadının ve yenidoğanın sağlığını güçlendirmeyi hedeflediğini bildirmiştir. Strateji yönergesi “Eğitim Daimi Komitesi, Düzenleme Daimi Komitesi, Araştırma Daimi Komitesi ve Finans ve Risk Komitesi” olmak üzere dört komitenin sorumluluğunda yürütülmektedir. ICM Felsefesi ve Bakım Modeli; doğumu normal ve fizyolojik bir olay olarak algılamak ve mutlaka kadını koruyarak, kadınla ortaklık içinde bir bakım sergilemek üzerine yapılandırılmıştır. ICM, aynı zamanda Profesyonel Ebelik Eğitimi için Müfredat Modeli Taslak içeriğini bu felsefeye dayandırarak Geçmiş Deneyimler ve Müfredat Geliştirme Süreci, Model Ebelik Müfredat Taslağı, Kaynak Dökümanlar ve Yetkinlik Temelli Bir Müfredatta Öğrenme ve Öğretme olmak üzere dört ayrı paket olarak planlamış, ebelerin bu dört paket ile beklenenleri karşılayabileceğini vurgulamaktadır.

ICM, geliştirmiş olduğu birçok dökümanı web aracılığıyla paylaşımına açmaktadır. Web sitesinde yer alan Ebelik Hizmetleri Çerçevesi, Eşleştirme El Kitabı, Düzenleme Araç Takımı, Ebelik Eğitimi Akreditasyon Programı, Ebelik Eğitim Standartları Destek Paketi, Boşluk Analizi Belgeleri, Yetkinlik Bazlı Eğitim gibi ebelik eğitiminde kullanılabilecek birçok kaynak ülkelerin kendi koşullarına göre politika geliştirebilmelerini sağlayabilir. ICM'e göre; Ebeliğin Tanımı, Ebelik Bakımının Felsefesi ve Modeli, Ebeler İçin Uluslararası Etik Kuralları, Kadınlar ve Ebeler İçin Haklar Bildirgesi, Ebelik Uygulaması İçin Gerekli Temel Yetkinlikler, Pozisyon İfadeleri Ve Yönergeler, Ebelik Eğitimi İçin Küresel Standartlar, Ebelik Yönetmeliği İçin Global Standartlar, Üye Derneği Kapasite Değerlendirme Aracı gibi pek çok kaynak İngilizce, Fransızca, İspanyolca dillerinde yayınlanmakta, ebelik mesleğine bilimsel ve etik yönden katkı sağlamaktadır.

2. DÜNYADA EBELİK EĞİTİM MODELLERİ

Avrupa Birliği Ülkelerinde Ebelik Eğitimi ve Modelleri

Avrupa Ebeler Derneği (The European Midwives Association- EMA) 1970 yılının sonlarından itibaren Avrupa Ebeler İrtibat Komitesi tarafından çalışmaları başlanmış, 2004 yılında kurulmuştur. 29 ülkeden 36 üye derneği temsil eden EMA, Avrupa'daki 100.000 ebeyi temsil etmektedir. EMA'nın amaçları, ebelik eğitimi ve uygulamaları üzerine geniş çaplı Avrupa Birliği (AB) mevzuatının geliştirilmesi ve uygulanmasını sağlamak, ebelik dernekleri ve Avrupa kuruluşlarını bilgilendirmek için mevcut ebelik bilgisini deklare etmek, sosyal sağlık politikasının ve diğer ilgili politikaların oluşturulmasında ebelerin ve ebeliğin merkez olarak konumlandırılmasını sağlamaktır.

Avrupa ülkelerinde ebelik eğitimi 2005/36/Avrupa Konseyi Yönergesi ile sürdürülmektedir. Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi tarafından 2013 yılında revize edilen yönergenin maddeleri incelendiğinde ebelik eğitiminin süresi ve koşullar (Madde 40 ve Madde 41), ebelik mesleğinin resmi niteliklere sahip olduğuna dair kanıtlar ve buna ilişkin eğitim yılı ve süresi gibi tanımlamalar olduğu görülmektedir.

Avrupa Konseyi Yönergesi Madde 40'da Ebelik Eğitimi alabilmek için; "12 yıl genel eğitim almış olmak veya başarılı bir şekilde eşdeğer seviyede bir sertifikasyon programını tamamlamış olmak ya da ebelik eğitimi öncesi genel hemşire yeterliliği olması" şeklinde belirtilmektedir. Avrupa Konseyi 42. ve 43. maddelerinde ise bir ebelinin mesleki faaliyetlerinin takibi, ebelerle özgü kazanılmış haklar belirtilirken, ilave edilen Ek V bendi çerçevesinde ise teorik, teknik öğrenim, uygulama ve klinik eğitime yer verilmiştir.

Avrupa ülkeleri ebelik eğitimi temel değerlendirmesinde, ebelik eğitiminin %57.5'i lisans derecesi, %22'si diploma derecesi, %19.5 hem lisans hem de diploma derecesi olduğu saptanmıştır. Hemşirelik yeterlilik girişi oranı %25 iken, Avrupa ülkelerinin %50'sin de ebeler lisansüstü programlara katılabilmektedir.

Birleşik Krallık'ta; ebelik eğitimi standartları, Hemşirelik ve Ebelik Konseyi (Nurse Midwife Council-NMC) tarafından belirlenmektedir. Belirlenen bu standartlara göre; İngiltere'de lisans düzeyinde ebelik eğitime en az 17.5 yaşında başlanmakta ve eğitim süresi üç yıl olarak bildirilmektedir. Lisans dönemindeki dersler ağırlıklı olarak beceri laboratuvarlarında

yapılmaktadır. Bu laboratuvarların dizaynı klinikle birebir benzer özelliكتedir. İngiltere’de ebelikte yüksek lisans eğitimi bir ya da bir buçuk yıl sürmektedir. Yüksek lisans giriş koşulları arasında en az iki yıl deneyim sahibi olma şartı yer almaktadır. Ebeler, yüksek lisans ile yenidoğan ebesi, laktasyon ebesi, psikiyatri ebesi, diyabet ebesi gibi özelleşen alanlarda uzman olabilmektedirler. Doktora programında ders dönemi yoktur. Üç yıl tam zamanlıdır ve iki danışman desteği alınmaktadır. Doktora programından mezun olabilmek için, orijinal ve 100.000 kelimedenden oluşan bir çalışmanın teslim edilmesi gerekmektedir.

İngiltere’de Ebelik mesleğinin bugünkü konumuna gelişi 1902 yılında gerçekleşen ebelik hareketiyle başlamıştır. Bu geçiş döneminde profesyonel ebeler artış gösterene kadar ‘bona fide’ ‘midwives’ & ‘handywomen" diye ifade edilen "iyi niyetli ebe &uygun kadınlar” uygulama yapabilmişlerdir. Ebelik hareketi (1902) sonucunda ebelerin uygulama yapması için Türkiye’deki sürece benzer şekilde diplomalarının tescil edilmesi zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Yirminci yüzyıla gelindiğinde; çoğu annelik bakımı ve doğumlar ebeler tarafından yönetilmekteydi. Aile hekimleri evdeki komplikasyon gelişmesi durumunda ya da gerektiğinde hastaneye nakledilen kadınlara, ailelere destek sağlamaktaydı. Evde doğumlar 1950'lere kadar çoğunlukta olduğu için, özellikle kötü ev koşullarına sahip kadınlara bakım sağlamak için ebeler ve aile doktorları tarafından çalıştırılan ‘maternity bakım merkezleri (Maternity homes)’ kurulmuştur. Hastanede doğum ve medikalizasyondaki artış ile ebe hastanede obstetrik bir hemşire gibi çalıştığı bilinmektedir. Politikaların, ebe hizmetlerinin bakımı ve kadınların tercihine saygı gösterilmesi ile sağlanan güven ve faydaların kanıtlarına dayanarak tekrar değişim göstermediği görülmektedir. Tüm bu süreçlerin Türkiye’deki sürece benzer şekilde ilerlediği ve ebe diplomalarının tescil edilmesi zorunluluğu ortaya çıktığı bildirilmiştir.

İngiltere’de ebelik mesleğinin özerk bir meslek olduğu, gebelik, doğum ve doğum sonu süreçlerde kadına ilişkin risk yoksa tek başına, yüksek risk varsa sağlık ekibiyle iş birliği içinde kadının izleminin yapıldığı görülmektedir. Ebelere ilişkin düzenlemeler konusunda Hemşirelik ve Ebelik Konseyi (NMC) yasal düzeyde söz sahibi olan tek örgüttür. Ebelik eğitiminin İngiltere’de Avrupa Birliği kriterleri ve yeterlik alanı doğrultusunda şekillenmekte, ebelik eğitiminde izlenen doğrudan giriş ve hemşirelik sonrası eğitimin avantaj ve dezavantajlarına değinilmiştir. Eğitim yaklaşımlarında teori/uygulama entegrasyonu, eleştirel düşünme, problem çözme becerileri ile bilgi, beceri ve tutum geliştirmeye yönelik teknikleri benimseme, öğrencilerin uygulama becerisi ve klinik gelişim ve değerlendirmeleri konusunda resmi olarak mentörlük sistemini kullanma önemli yer almaktadır.

Ebelik eğitimine direkt giriş ya da hemşirelik temel eğitimi sonrası ebeliğe geçişlerin avantajları söz konusudur. Ebeliğe direkt girişlerin avantajları olarak; psikoloji, antropoloji, fen bilimleri, tarih gibi konulara göre daha geniş öğrenci grubunun yer aldığı ve genellikle akademik giriş seviyesinin çok yüksek olduğu, ebelik üzerine odaklanmak için tam 3 veya 4 yıl olduğu, öğrenciler ebelik modeline açık bir şekilde motive oldukları belirtilmiştir. Hemşirelik girişi sonrası öğrencilerin bakış açılarını ve öğrenmelerini ebeliğe uyarlamının daha zor olduğu ifade edilirken, bu modelin öğretim elemanlarından ve danışmanlardan tarafından değerlendirilmesinde, öğrencilerde sorgulamaya dayalı ve kanıta dayalı bir yaklaşıma daha açık görüldüğü belirtilmiştir. Tüm bunlara ilave olarak, öğrenciler profesyonel özerklik ve sorumlulukla çalışmaya daha hazırlıklı oldukları da bildirilmiştir. Bunun yanında "hemşirelik temelinde ebeliğe geçişin yararları olarak da; başlangıçta klinik uygulamalarda daha fazla güven geliştiği ve sağlık sistemini daha iyi anladığı, bazı öğrencilerin, başlangıçta uygulamaya yerleştirme konusunda daha rahat olabildiklerini, ancak bazılarının ise öğrenci rolüne yeniden uyum sağlamada zorlandıkları ve mentorların daha az desteğine ihtiyaç duyulduğu bildirilmiştir. Ayrıca, bu tür uygulamaların daha geniş alanlarda kullanılabileceği ve özellikle kırsal alanlar için uygun olduğu, programın daha kısa sürede tamamlanması nedeni ile de genel çalışma süresi ve maliyetlerin daha etkin olduğu ve ebelik iş gücünün artırmasında da avantajlı olabildiği bildirilmiştir.

Almanya’da ise; yaklaşık 20 bin ebe ve iki ebelik derneği bulunmaktadır. Ebelerin %95’i bu iki dernekten birine mutlaka üye olmakla birlikte önemli ebelik politikaları dernekler sayesinde gerçekleştirebilmektedir. Ebelik uygulaması için temel yeterliklerin eğitim, düzenleme, dernek ve araştırma üzerine kurulmuştur. Almaya da “ebelik, ebelerin mesleğidir ve ebeleri ebelerin yetiştirmesi gerektiği” felsefesinden yola çıkılarak, ebe eğitiminde ebeler görev almaktadır.

Türkiye’de ise ülke koşulları kapsamında ebelik eğitiminde sorunların çözüm önerileri olarak aşağıda sırasıyla belirtilen maddeler belirlenmiştir.

1. Ebelik yasasının çıkarılması,
2. Akademisyenlerin nitelik ve niceliğinin artırılması,
3. Öğretim elemanlarının klinik deneyime sahip olarak eğitimlere katılması,
4. Ebelikte mentörlük programlarının geliştirilmesi,
5. İnterdisipliner kitap/yayın/bilimsel araştırmaların artırılması,
6. Eğitim öğretim gereçlerinin geliştirilmesi,
7. İnteraktif eğitim teknikleri kullanılması,
8. Simülasyon laboratuvarlarının geliştirilmesi, yaygınlaştırılması

9. İnnovatif yaklaşımların kullanılarak kliniğe benzer gerçekçi ortamlarda tam öğrenme yaklaşımının benimsenmesi,
10. Fakülte/Yüksekokul, hastane ve saha işbirliğinin sağlanması, güçlendirilmesi,
11. Bilim, anabilim dallarının oluşturulması.

Sosyokonstrüktiv Yaklaşım

Tunus Sağlık Bilimleri ve Teknikleri Fakültesi'nde 2008'den bu yana ebelik eğitiminde sosyonstrüktivist öğretim ve yaklaşımı uygulanmaktadır. Sosyokonstrüktivizm, yakın zamandaki bir düşünceye bağlılık ve öğrenenin öğretmen tarafından yetiştirilecek değerlere sahip olma ve ona ilham verme yükümlülüğüdür. Tunus Sağlık Bilimleri ve Teknikleri Fakültesi'nde üç yıl ebelik eğitimi alan ve mezun konumundaki öğrenciler ebelik yapabilmektedir. Üç yıllık ebelik müfredatında dört yeni modül yer almaktadır. Bu modüllerin içeriği; Ebenin Dünya'da ve Tunus'taki tarihi ve kimliği, ebelik uygulamalarında mesleki etik, ebelikte antropoloji ve araştırma metodolojisinden oluşmaktadır. Ayrıca, eğitimde ebelik öğrencilerine ait beceriler, temel beceriler, demotivasyon belirtileri ve kazanılan beceriler gibi değerlere önem verilmektedir. Öğretimde klasik pedagoji ve davranışçı pedagoji arasındaki farklar önemsenirken, öğrenme-öğretme yaklaşımı ve mentörlük kavramları üzerinde yoğunlaşmaktadır.

3. PROFESYONELLEŞMEDE EĞİTİM

Sayın McCourt sunumunda İngiltere'de Ebelik mesleğinin profesyonelleşme sürecini eğitim açısından ele aldığı konuşmasında; mesleğin ülkedeki bugünkü konumuna gelişinin 1902'de ebelik hareketiyle başladığını vurgulamıştır. 1902 ebelik hareketi sonucunda ebelerin uygulama yapması için Türkiye'deki sürece benzer şekilde diplomalarının tescil edilmesi zorunluluğu ortaya çıkmıştır. İngiltere'de ebelik mesleğinin özerk bir meslek olduğu, gebelik, doğum ve doğum sonu süreçlerde kadına ilişkin risk yoksa tek başına, yüksek risk varsa sağlık ekibiyle iş birliği içinde kadının izlemine yaptığı belirtilmiştir. Ebelere ilişkin düzenlemeler konusunda NMC (Hemşire Ebe Konseyi) yasal düzeyde söz sahibi olan tek örgüt olduğu vurgulanmıştır. Ebelik eğitiminin İngiltere'de AB kriterleri ve yeterlik alanı doğrultusunda şekillendiğini belirten konuşmacı, ebelik eğitiminde izlenen doğrudan giriş ve hemşirelik sonrası eğitimin avantaj ve dezavantajlarına değinmiştir. Eğitim yaklaşımlarında teori/uygulama entegrasyonu, eleştirel düşünme, problem çözme becerileri ile bilgi, beceri ve tutum geliştirmeye yönelik teknikleri benimsediklerini; öğrencilerin uygulama becerisi ve klinik gelişim ve değerlendirmeleri konusunda resmi olarak mentörlük sistemini kullandıklarını ifade ederek sistemin önemine vurgu yapmıştır.

4. EBELİK EĞİTİMLERİNİN GELECEĞİ

İran'da Ebelik Eğitimi Projeleri

Tahran/İran 1919 yılında ebelik eğitimi başlamıştır. İran'da Ebelik ve Üreme Sağlığı Bölümü, 1986 yılında Hemşirelik ve Ebelik Okulu'nda faaliyetlerine başlamış ve o zamandan beri Lisans ve Yüksek Lisans düzeyinde öğrenci kabul etmiştir. Bölüm, Üreme Sağlığında doktora düzeyi için öğrenci almaktadır ve 2010 yılından bu yana yüksek lisans düzeyine üç yeni alan (Yönetim, Adli Ebelik ve Toplum Tabanlı Ebelik/Danışmanlık) daha eklemiştir. Ebelik eğitiminde zorlukları çözmek için;

- Ebelik müfredatının gözden geçirilmesi gerektiği,
- Ayrıca, öğrencilerin klinik öncesi hazırlıklarına daha fazla önem verilmesi, dolayısıyla, beceri laboratuvarlarına klinik öncesi daha fazla zaman ayrılmalıdır.
- Üniversiteler, klinik eğitmenlerin yetkinliklerini eğitim ve klinik beceriler bakımından arttırmak için programlar sunmaktadır.
- Dahası, üniversiteler tarafından verilen periyodik koordinasyon programları ile farklı klinik eğitmenler arasındaki prosedürleri uygulama yöntemleri birleştirilmiştir.
- Teorik ve klinik eğitimler arasındaki boşluk, çok yeni bir proje olan her doğumuna klinik öğretim üyesi tanımlamak ile (Kalıcı Ebeler/Resident Midwives) giderilebileceği bildirilmiştir.

Türkiye'de Ebelik Eğitim Modeli

Türkiye'de 1839 yılında başlayan ebelik eğitimini tarihsel gelişim süreci Cumhuriyet dönemi öncesi ve sonrası kronolojik sıralama ile verilmiştir. Ebelik eğitiminin üniversitede ön lisans eğitimi ile ilerleye süreci ile birlikte, 1996 yılında eğitimin lisans düzeyine çıkması, 2003 yılındaki Yüksek Lisans programların, 2013 yılında da Ebelikte doktora eğitimine vurgu yapılmıştır.

Ebelik müfredat programları ise 1998 yılında YÖK tarafından oluşturulan komisyonca oluşturulmuş ve 2016 yılında ülkemizdeki tüm ebelik lisans ve lisansüstü programlarına yönelik ulusal ebelik çekirdek eğitim programının son hali oluşturulmuştur. Ülkemizde ebelik eğitiminde özellikle uyulması gerekli olan yönetmelikler; 2008 yılında yayınlanan "Doktorluk, Hemşirelik, Ebelik, Diş Hekimliği, Veterinerlik, Eczacılık ve Mimarlık eğitim programlarının asgari eğitim

koşullarının belirlenmesine dair yönetmelik” ve 2014 yılında yayınlanan “Sağlık meslek mensupları ile sağlık hizmetlerinde çalışan diğer meslek mensuplarının iş ve görev tanımlarına dair yönetmelik”dir. Ülke koşulları kapsamında ebelik eğitiminde sorunların çözüm önerileri olarak; “akademisyenlerin nitelik ve niceliği arttırılmalı, öğretim elemanları klinik deneyimden sonra alınmalı, ebelikte mentorluk programları geliştirilmeli, ortak kullanılan meslek kitap/yayın arttırılmalı, eğitim gereçleri geliştirilmeli, sürekli açık olan laboratuvarlar ve laboratuvarlarda çalışacak uzman kadroları yapılandırılmalı, simülasyon laboratuvarları ve inovatif yaklaşımlar kullanılmalı, klinikte uygulamaya çıkmadan önce tam öğrenme sağlanmalı, okul- hastane- saha işbirliği sağlanmalı, lisansüstü eğitim ilişkin yabancı dil engeli aşılanmalı, bilim, anabilim dallarının oluşturulmalı ve en önemli olarak **EBELİK YASASI** çıkarılması olarak” belirtilmiştir.

5. EBELİK EĞİTİMİNDE ÖNE ÇIKAN ÖĞRENME KURAMLARI

Ebelik eğitiminde; Davranışçı kuramlar, Bilişsel kuramlar, Yapısalcı kuramlar ve Hümanist Kuramlar kullanılan başlıca dört kuram olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğretme – öğrenme sürecini açıklayan çok sayıda kuram ve model üretilmekte, ancak bu kuram ve modellerin ebelik eğitiminde de tek başlarına kullanılabilirlikleri gibi birlikte de uygulanabilecekleri belirtilmektedir. Bakım Modelleri ile ebelik özellikleri arasındaki ilişki ebeler için önemlidir. Toplumla, kurumlarla, sağlık profesyonelleri ile işbirliği içinde çalışma olarak ortaya konabilmektedir. Bütün kuramlar ya da modeller tamamlayıcı stratejiler ve farklı bakış açıları yönünden zenginlik sağlamaktadır. Kuramlar aynı zamanda öğretme kalıpları (tasarımları) öğretme ve öğrenmeye yönelik temel felsefi ve psikolojik oryantasyon özelliği taşımalarından ve hepsinin sağlam kuramsal temelleri olduğu ve öğrenme ortamını tanımladıklarından dolayı öğrenci öğrenmeleri için önemli araçlardır.

6. EĞİTİM PROGRAMLARI BİLEŞENLERİ

Üniversite Eğitiminin Felsefesi

Üniversite eğitiminin felsefesinde yaşanan bir takım değişimler ve kaçınılmaz gelişim, eğitimcilerde ve öğrencilerde rol değişikliğine neden olmakta bu değişimin sağlıklı bir şekilde yönetilmesi gerekmektedir. Geleceği biçimlendirebilmek için günümüzde değişimlerin neler olduğunun tanımlanması gerekmektedir. Değişimlerin öğrenci, öğretici ve kurumsal yöneticiye yansımalarının belirlenmesi, eğitimde değişimin genel olarak eğitimde öğretme teknolojileri ve öğrenme kuramlarının kullanılması ile mümkün olduğu bilinmelidir. Ulusal Ebelik Çekirdek Eğitim

Programı (EUÇEP) Türkiye için önemli bir değişim aracı olmakla birlikte, eğitimde entegrasyon ve probleme dayalı öğrenimin daha çok kullanılmaya başlanması, öğrenme kavramının ve rollerin, ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin değişmesi olumlu gelişmelerdir. Teknolojik değişiklikler açısından hastaya zarar vermeme ilkesi çerçevesinde simülasyon uygulamaları gelişmiştir, öğrencinin öğrenme otonomisindeki değişim eğiticiye bağlı eğitim programı yerini öğrenciye bağlı eğitim programına ve öğrenci merkezli öğretme programına bıraktığı görülmektedir.

Tüm bu değişimlerin beraberinde değişime tepkiyi de getirdiği, rol değişimi yaşandığı için eğitimcilerin, kontrol kaybı, belirsizlik duygusu, yetersizlik ve anksiyete yaşayarak değişime tepki gösterdiği, klasik felsefede her şeyi bilen eğitici yerine, varoluşçu felsefeye öğrenciye nasıl yardımcı olacağını düşünen rehber eğiticiye değişim yaşandığı, değişimin karşılıklı yaşandığı, öğrencinin de aynı değişimi yaşadığı, öğretmede uzmanlık yerine konuda uzman olmanın gelecekte daha çok önemseneyeceği, değişim sonucunda öğreticilerden, paylaşımcı, rol model olma, hiyerarşiyi ve ezmeyi onaylamama ve kendini değerlendirme gibi özellikleri kazanmasının beklendiği görülmektedir.

Eğitim ve sağlık politikalarında değişimle toplumun sağlık personelini algılamasının da değiştiği, Ebelik Kanununun olmamasının toplumda ebe varlığını etkilediği, 1928'de Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'da ebeye yönelik maddelerin olması fakat 2013'te Aile Hekimleri Uygulama Yönetmeliği'nin içinde ebenin aile sağlığı elemanı olarak geçmesi ve bunun politikada ebe varlığını güçleştirdiği, 1960'lardaki ana çocuk sağlığının günümüzde gerilemesinin sebebinin Aile Hekimliği Kanunu'nda ebe görevlerinin ve ev ziyaretlerinin azalmasının olduğu, eğitimin yasaya göre olması ve güncellenmesi gerektiği, üniversiteye ve öğretim üyelerine görevlerin düştüğü, örgütsel olarak güçlü olmanın gerekli olduğu bilinmektedir.

Bu değişimleri yönetebilmek için eğitim programlarının güncellenmesi gerektiği, ülke gerçeklerine yanıt veren programın düzenlenmesi için EUÇEP gibi adımların atılması gerektiği, her ebelik bölümünün eğitim programını çekirdek eğitim programına göre düzenlemesi gerektiği, yetişkin öğrenme ilkelerinin kullanılması ve uygulamalı eğitimlerin artırılması gerektiği, eğitim aşaması düzenlendikten sonra güncel bir meslek kanununun gerektiği, ebelik bölümlerinin istihdam sorunlarının olduğu, mezun olan ebelerin hakkettiği ücreti alamadığı, mezun ettiği öğrencisini takip etmesi gerektiği, mesleki geleceğinin ne olacağını planlanması gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır.

Beceri Gerektiren Mesleklerde Eğitim Felsefesi

Beceri eğitimi, ebelik mesleğinde ve diğer uygulamalı alanlarda önemli bir konudur. Ancak ebelik eğitiminde öğrenci sayısının fazla olması ve zaman kısıtlılığı nedeniyle yeterliliğe dayalı beceri eğitimi kullanılmaktadır. Öğrencinin önce yeterliliğinin belirli düzeye gelmesi beklenmektedir. Örneğin el yıkama becerisi örnek verildiğinde öğrencinin evde ön basamaklardan olan el yıkama becerisini izlemesi, uygulaması, videosunu çekip sisteme yüklemesi ve daha sonra eğitimcinin yanında uygulamasında yeterli olması ve steril eldiven giyme becerisini eğitimcinin yanında yapabilmesi ve tekrar edebilmesi için zaman kalması beklenmektedir. Beceri kazanmanın ardında eğitim felsefesi ve öğrenme kuramları yer almaktadır. Motor beceriler üç özelliğe göre (görevin düzenleniş biçimi, motor ve bilişsel üyelerine göre düzenleme, performans sırasında çevresel yordanabilirlik düzeyine) sınıflandırılmakta ve seri becerilere epizyotomi örnek olarak verilebilmektedir.

Beceri eğitimi yaparken; öğrencilerin yeteneklerinin, görevin özelliklerinin, çevrenin göz önünde bulundurulması gerektiği, öğrenme kuramları ve beceri eğitimi ilişkisine bakıldığında çoğunlukla davranışçı kuramın etkisinin olduğu, öğrenim rehberlerinin göz önünde bulundurulması gerektiği, geribildirim vermenin önemli olduğu, davranışçı kurama göre öğrenen kişinin de öğrenme sürecine katılması gerektiği ve eğitimlerin, inançları, tutumları harekete geçirmesi gerektiği bilinmektedir. Bilişsel kuramda ise tam öğrenme yaklaşımı etkindir. Gelişimi izlemek için değerlendirme yöntemlerinin kullanıldığı, probleme dayalı öğrenme yöntemini kullanıldığı, beceri eğitimcisinin çok donanımlı olması gerektiği, konu alanının uzmanı olması, öğrenme ve öğretmenin genel ilkelerini ve güncel bilgileri takip etmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Ebelik Eğitiminde Kanıta Dayalı Eğitim Becerilerinin Kullanımı

Ebelik öğrenci sayısının artması nedeniyle kalabalık sınıflarda aktif öğrenmenin yapılabilmesi için kanıta dayalı eğitim programları oluşturulmalıdır. Kanıta dayalı eğitim en iyi uygulamaların; deneyim ve öğrenci tercihleriyle birleştirilerek kanıta dayandırılması ve eğitim müfredatları oluşturulurken, öğrencilerin özelliklerine dikkat edilerek, gelişmelere bağlı olarak, kanıta dayalı öğretim stratejileri geliştirilmelidir.

Kanıta dayalı uygulama ve kanıta dayalı ebelik eğitiminin farklı kavramlar olduğu, kanıta dayalı uygulamayı ebelik eğitimcilerinin müfredat oluştururken kullanmadığı, eğitimin değişmesi, Z kuşağı olarak öğrencilerin değişmesi, teknolojinin gelişmesi, kısa zamanda ebelik becerilerinin ebelik öğrencilerine kazandırılmasının gerekliliği, zaman kısıtlılığı ile birlikte etkili eğitim programlarının yapılmasının gerekliliği, ölçme ve değerlendirmede verilen notların yapılan

değerlendirmelerin nedenlerinin açıklanması, analitik düşünme tekniklerinin olması nedeniyle kanıta dayalı eğitim uygulanmasının gerektiği, Dünyada, İngiltere ve Amerika kökenli eğitim politikalarının arasında kanıt temelli eğitim politikalarının olduğu bildirilmiştir.

Kanıta dayalı ebeklik eğitiminde, aşağıda verilen beş aşamanın olduğu belirlenmiştir.

1. Eğitim sorusu
2. En iyi kanıtı arama
3. Eleştirel değerlendirme veya kalitesinin sorgulanması
4. Eğiticinin uzmanlığı ile entegre edilmesi
5. Öğrenenlerin özellikleri

Karar verme sürecinde yaptırma göre karar verdikleri ulusal ve uluslararası normlara göre karar verdikleri, yöneticinin verdiği kararı uyguladıkları, deneyime dayalı karar verdikleri görülmüştür. Ebeklikte simülasyonun gündemde olduğu, geleneksel eğitime göre avantajlı olduğu belirlenmiştir. Simülasyonun gerçek klinik uygulamanın yerini almadığı vurgulanmıştır. Üniversitelerin işbirliği içinde olması gerektiği savunulmaktadır. Ebeklikte öğrenci kontenjanlarının artmasının, ebe ihtiyacına yönelik olmadığı, sağlık politikasının da kanıta dayalı olması gerektiği, öğrencilerin gelişimi, ülkenin gelişimi ve mesleğin gelişimini dikkate alarak müfredat oluşturulmalıdır, sosyal medyada öğrencinin bilgi edinmede iyi bir kaynak olduğu ve önerildiği belirlenmiştir.

7. EBELİKTE AKREDİTASYON/YETERLİLİK

Türkiye’de 206 yükseköğrenim kurumu, 7,5 milyon öğrenci 30.000’e yakın program ve 32.000 anabilim dalı bulunmaktadır. Türkiye’de, 2016-2017 eğitim öğretim yılında yaklaşık 18.000 ebeklik ve hemşirelik öğrencisini mezun olmuştur. Yükseköğretim kurumlarında kalite güvence sisteminin en önemli boyutunun, öğretim programlarına kayıtlı öğrencilerin hedeflenen yeterliliklere ulaştığının güvence altına alınmasıdır. Yükseköğretim Değerlendirme ve Kalite Güvencesi Durum Raporu’na (2017) göre; ülkemizde yükseköğrenim kurumlarının:

- %50’sinin yükseköğretim kurumlarında AKTS Uygulama Düzeyi açısından
- %14’ünün danışmanlık sürecinin etkinleştirilme süreci açısından
- %34’ünün öğrenme çıktılarını temel alan ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarının kullanılması açısından

- %28'inin öğrenci merkezli eğitim konusunda öğrencilerin farkındalığının ve eğitiminin artırılması açısından

beklentileri karşılamadığı belirtilmektedir. Ayrıca 2017 Yükseköğretim Değerlendirme ve Kalite Güvencesi Durum Raporu' na göre; Ülkemizde 50 yükseköğrenim kurumundan %6'sının akreditasyon sürecini tamamlamıştır.

Sonuç olarak; kurumların eğitim öğretim süreci kapsamında;

- Program tasarımının yeterlilikler çerçevesi dikkate alınarak yapılması,
- Program yeterliliklerinin sağlanmasını güvence altına alacak tanımlı süreçlerinin bulunması,
- Önemli bir araç olarak program akreditasyon süreçlerinin teşvik edilmesi ve yaygınlaştırılması

gerektiği açıkça görülmektedir. Sürece öğrencilerin aktif şekilde katılımının sağlanması, mezun izleme sisteminin oluşturulması konuları da yükseköğretim sistemimizde iyileştirilmesi gereken iki önemli husus olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sağlık Bilimleri Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (SABAK) 2015 yılında kurulmuş ve 2018 yılında Yükseköğretim Kalite Kurulu toplantısında resmi olarak akreditasyon tescil hakkını almıştır. SABAK sağlık bilimleri eğitim programlarını değerlendirmekte ve değerlendirme ölçütlerini yeterince sağlayan programlara belirli süre geçerli olacak şekilde akreditasyon vermektedir. Akreditasyonun çağdaş eğitimi yakalamak, korumak, değişimleri belirlemekte yararlanılabilecek gerekli bir araç olduğu ve değişim, gelişim ve rekabet için kalite sisteminin gerekli olduğunu belirtmiştir.

SABAK değerlendirme ölçütleri; genel ölçütler ve programa özgü ölçütler olmak üzere iki grupta değerlendirilmektedir. Genel Ölçütler değerlendirilen sağlık eğitimi programının disiplininden bağımsız olarak, tüm sağlık eğitimi programlarının sağlaması gereken ölçütler olduğu, programa özgü ölçütlerde de genel ölçütler tekrarlanmamakta, ancak değerlendirilen sağlık eğitimi programının disiplinine özgü, o programın genel ölçütlere ek olarak sağlaması gereken bileşenlere yer verilmektedir.

Ebelik Ulusal Çekirdek Eğitim Programı (EUÇEP) çalışmaları 2016 yılında İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Türk Ebeler Derneği ve EBEARGE ile işbirliği ile yapılan bir çalıştay ile başlamıştır. Çalıştay raporu Üniversitelerarası Kurul (ÜAK) ve Tıp -Sağlık Bilimleri Konseyine sunulmuş ve 25.05.2017 tarihli ÜAK toplantısında görüşülmüş ve değişikliğe

uğramadan kabul edilmiştir. EUÇEP'in Ebelik Bölümlerinin kendi eğitim programlarını geliştirirken "asgari" olarak esas alacakları bir "çerçeve" programıdır. Ebelik Lisans Eğitiminin Yeterlikleri, Temel Ebelik Uygulamaları, Ebelik Lisans Eğitiminin Kavram ve Felsefesi, Ebelik Süreci, Ölçme ve değerlendirme olmak üzere beş bileşenden oluşmaktadır. Ayrıca Ebelik Ulusal Yeterlikler Çerçevesinin ICM, Sağlık Bakanlığı ve YÖK'ün 4 yıllık bir eğitim süresi sonrası bir ebede olası istediği kriterler göz önüne alınarak belirlenen 11 ana başlıkta toplanmıştır. EUÇEP'in ebelik eğitimine başlamanın asgari ölçütleri belirlenmesine katkı sağlamakta, ebelik lisans programlarının akredite edilebilmesini kolaylaştırmakta, ebelik Yetkinlikleri (Mezun ebelerin) belirlemede temel oluşturmak ve ebelik eğitimini mükemmelleştirmekte önemli rol oynadığı düşünülmektedir.

8. EBELİK EĞİTİMİNDE MENTÖRLÜK

Klinik rehber olarak adlandırılan "mentor" kavramı; öğrenci (menti) ve klinik rehber/öğretici (mentor) ilişkisinin sağlamak için gerekli formal eğitimde önemli yere sahiptir. Mentörlük kavramının aslında Albert Bandura'nın Sosyal Öğrenme Kuramı'na dayandığı ve mesleki sosyalizasyona öncülük ettiği vurgulanmıştır. Ülkemizde usta-çırak ilişkisine dayanan eğitim temellerini mentörlükten ayıran nokta informal eğitimi temel alması olarak belirtilmiştir. Mentörlük için İngiltere, Amerika ve Yeni Zelanda gibi ülke örnekleri sunularak mentörlüğün her boyutuna ilişkin yapılmış çalışmalarda mentörlüğün yarar sağladığı bildirilmektedir. Mentörlük öğrenene ve öğretene bir takım sorumluluklar yüklemektedir. Mentor kişinin öğrenci için uygun öğrenme ortamı oluşturması, değerlendirme ve sorumluluklarını yerine getirmesi, öğrenmeyi kolaylaştırması ve bunları yaparken kanıta dayalı uygulamalar kullanması sorumluluklarından bazılarıdır. Klinik ortamda mentorün en önemli özelliği rol model olmasıdır. Mentörlük değerlendirildiğinde maliyeti etkili, hesap verilebilir olması ve bunların yanı sıra oryantasyon süresinin kısa olması ile ebelik kalitesini arttırması avantajları arasında yer almaktadır. Mentörlüğün dezavantajı ise mentor olacak kişinin gönüllü ve istekli olmadığı durumlarda yaşanmaktadır.

Türkiye'deki durum ele alındığında klasik eğitim anlayışının yaygın olduğu görülmektedir. Üniversitelerin ve öğrenci sayısının artmasına karşın yeterli akademik personelin olmaması mentor/klinik rehber ihtiyacını gündeme getirmektedir. Burada üzerinde önemle durulması gereken nokta mentörlüğün formal bir eğitimle hem lisans düzeyinde hem de mezuniyet sonrası dönemi içermesi olmalıdır. Geleneksel eğitimde yaşanan güçlükler göz önüne alınarak mentörlük

uygulamalarının etkin olabilmesi için ülkemizde klinik rehberlik/mentorlük standartları geliştirilerek uygulamaya yansıtılması gerektiği vurgulanmalıdır.

9. EBELİK EĞİTİMİNDE TEKNOLOJİ KULLANIMI

Ebelik eğitiminde kullanılacak dijital öğrenme ortamı ve materyallerinin neler olduğu, 21. yy'da bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişimlere nasıl adapte edilebileceği ve özellikle dijital okuryazarlık ve dijital öğrenmenin geleceğinden ve ebelik eğitimine yansımalarından yararlanmak gerekmektedir.

Eğitimde teknoloji entegrasyonu ve uygulamaları, kuşaklar arasında nasıl entegrasyonun sağlanacağı, dünyada öğretimsel teknolojilerin neler olduğuna ve özellikle uzaktan eğitim ve dünyadaki yerine önemle değinilmiştir.

Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü Eğitim Hizmetleri birimlerinin faaliyetleri, Uzaktan Sağlık Eğitim Sistemi (USES) ve USES Eğitim Programlarının Ulusal ve Uluslararası Düzeyde Akreditasyonu Projesi'nde ebelik mesleğinin yeri ve önemi konusunda çalışmanın gerekli olduğu vurgulanmıştır.

10. BECERİ GELİŞTİRMEDE SİMULASYON KULLANIMI

Sağlık ile ilgili alanlarda ileri teknoloji içeren simülasyonların kullanımı giderek yaygınlaşmaktadır. Ebelik eğitiminde ileri teknoloji içeren doğum simülasyonunun kullanılması, öğrencilerin hastane deneyimlerinden önce gerçeğe oldukça yakın bir ortamda uygulama yapmasına fırsat vermesi nedeniyle eğitimin önemli bir parçası haline gelmiştir. İleri düzey teknoloji içeren doğum simülatörleri, bilgisayar tarafından yönetilen, yazılım gerektiren simülasyon türleridir; gebelik, doğum ve doğum sonu dönem, yenidoğan bakımı ile ilgili tüm beceri eğitimler için kullanılabilir. Yapılan araştırmalarda eğitimde simülasyon kullanımının avantaj ve dezavantajlarının da olduğu vurgulanmıştır.

Ebelik eğitiminde ileri teknoloji içeren simülasyonla ilgili yapılan bir çalışmada; Simülasyona dayalı öğrenmenin, ebelik becerileri için oldukça faydalı, didaktik eğitime göre daha

etkili ve avantajlı olduğu; klinik uygulamalarda nadir görülen obstetrik acil durumların öğrenilmesi için müfredatın önemli bir tamamlayıcısı olduğu belirtilmektedir. Yüksek gerçeklikli simülasyon eğitimi alan öğrencilerinin deneyimlerinin araştırıldığı bir nitel çalışmada: Öğrenciler, yüksek gerçeklikli simülasyonu hem eğitim yeterliklerini hem de özgüvenlerini arttıran, pozitif bir öğrenme yöntemi olduğunu belirtmişlerdir. Öğrenme deneyimlerinin eğitiminin farklı aşamalarına göre değiştiği; pratik yaparken simülasyonun gidişatındaki belirsizliğin kimi zaman gerginlik, kafa karışıklığı ve hayal kırıklığı yaşatsa da, bunun onların öğrenme ve özgüven oluşturma sürecini etkilemediği ifade edilmiştir.

11. EBELİK VE İNOVASYON

Dünyada küreselleşmeyle birlikte rekabetin boyutları da hızla artmaktadır. Bu koşullarda firmalar etkin, verimli olabilmek ve kendilerinden bekleneni verebilmek için inovasyona ihtiyaç duymaktadır. Bu da günümüz ekonomisinde inovasyonun en önemli rekabet araçlarından birisi haline gelmesine neden olmuştur. İnovasyon yapmak için gerekli olan faktör ise yaratıcılıktır. Bu yaratıcılık üretilen ürün ve hizmetin özelliklerinde olabildiği gibi yöntem, organizasyon ya da pazarlama alanlarında da olabilir. Sunumda; inovasyon kavramı, çeşitleri ve önemi incelenmiştir.

